

Test: 50 wc's langs de snelweg

SCHOON GENOEG!

23

**Steeds vaker moet je betalen
voor toiletten langs de snelweg.
Hoef je dan ook niet meer te
vrezen voor een smerige pot?
De Kampioen dook erin...**

‘Van de 9 slechtst scorende wc’s zijn er 8 gratis toegankelijk’

Ons vorige onderzoek van snelwegtoiletten was in 2008. Toen zat geen enkele wc verscholen achter een betaalpoortje. Nu moesten we bij 30 van de 50 onderzochte pompstations de portemonnee trekken om te kunnen toiletteren. Sommige automobilisten vinden dat onhandig, omdat je altijd kleingeld bij je moet hebben. Toch heeft zo’n toilet nieuwe stijl zeker ook voordelen. Om te beginnen de ingang die vrijwel altijd in de tankshop zit. Je hoeft dus niet meer – koud, onveilig, donker en vooral onprettig – buitenom naar het toilet. Of nog irriteranter, eerst een sleutel te vragen bij de kassa.

Kalksporen en bacteriën

Zijn betaalde wc’s ook schoner dan de gratis variant? Om dat te achterhalen onderzochten wij de dames- en herentoiletten op twee aspecten: microbiologische en optische hygiëne. Die ‘optische schoonheid’ beoordelen we vooral met de ogen. Zijn pot en bril goed gereinigd? Zitten er kalksporen in de pot, vuil onder de wc-bril of is er sprake van vieze randen? Werken alle kranen en lichten? Kort gezegd: worden de dagelijkse schoonmaakbezigdheden én periodiek onderhoud goed en grondig uitgevoerd. Toch zie je de echte viezigheid niet met het blote oog: micro-organismen. Zo kan een toilet dat brandschoon oogt, toch een broeinest van bacteriën zijn. Om de microbiologische gesteldheid te controleren, lieten we monsters van deurklinken, wc-brillen, kranen en

babyverschoonkussens analyseren in een laboratorium. Daar werden ze onderzocht op aanwezigheid van micro-organismen. Specifiek werd er gekeken naar E-coli en enterobacteriën. Beide beruchte ziekmakers, die je niet op je handen wilt hebben wanneer je na toiletbezoek nog een broodje gezond koopt bij de tankshop.

De resultaten van het onderzoek stemmen positief. Het aantal microbiologisch vieze toiletten (waar dus te veel bacteriën zijn) is gedaald van 22% in 2008 naar 6% in 2014. Wat optische schoonheid betreft, waren de prestaties ook goed: de staat van 52% van de wc’s was goed tot uitstekend. In 2008 was dat percentage nog maar 37%. Het meeste vuil zagen we op plafonds en roosters, gevolgd door de vloer. De opkomst van de betaaltoiletten lijkt bij te dragen aan de goede resultaten. Want vooral die categorie scoort goed: 17 van de 30 betaaltoiletten waren zowel optisch als microbiologisch schoon tot zeer schoon. Bij

de gratis toegankelijke wc’s was dat aandeel veel lager. Daar haalden slechts 5 van de 20 een dikke voldoende op beide criteria, de rest was matig schoon tot vies. 4 van de 50 pompstations hadden een topscore voor zowel microbiologisch schoon als optisch schoon. Dat zijn allemaal betaaltoiletten. En van de 9 slechtst scorende wc’s, zijn er 8 gratis toegankelijk.

De gevreesde E-coli bacteriën werden nergens in een te hoge concentratie aangetroffen. Enterobacteriën, een groep waartoe onder meer salmonella-bacteriën behoren, was in 4 van de 50 onderzochte toiletten te veel aanwezig. In alle vier gevallen op de kraan.

Pas op de kraan!

Waar zitten nu de meeste bacteriën? Veel mensen zullen waarschijnlijk denken: op de bril. Niet geheel ten onrechte, gezien de activiteiten die plaatsvinden rond die plek. Toch blijkt dat niet het geval. Van de hygiëmonsters die werden genomen op kraan, deurklink en bril, bleken die van de kraan het viest. 10 van de 24 kranen die je met de hand moet bedienen, bevatten té veel bacteriën. Tegenover 8 van de 100 brillen en 2 van de 28 onderzochte deurknoppen.

De andere kranen waren *handsfree*, die hoef je dankzij een infraroodsensor helemaal niet meer aan te raken. Dat is een heel fijne ontwikkeling op toiletgebied: je hebt steeds minder ‘contactmomenten’. >

WEG	MAATSCHAPPIJ	POMPSTATION	PLAATS	PROVINCIE	OPTISCHE HYGIËNE	BACTERIEEL SCHOON	PRIJS
A9	Texaco	Twaalfmaat	Uitgeest	Noord-Holland	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	€ 0,50
A12	Shell	De Andel	Reeuwijk	Zuid-Holland	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	€ 0,50
A73	Shell	Hondsiep	Haps	Noord-Brabant	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	€ 0,50
A325	Shell	Hogewei	Elst	Gelderland	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	€ 0,50
A20	Shell	Maatveld	Nieuwerkerk a/d IJssel	Zuid-Holland	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	€ 0,50
A1	BP	De Hucht	Ugchelen	Gelderland	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	€ 0,50
A2	Shell	De Lucht-West	Bruchem	Gelderland	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	€ 0,50
A2	Shell	Ellerbrug	Eil	Limburg	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	€ 0,50
A2	Shell	Swentibold	Geleen	Limburg	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	€ 0,50
A2	Total	‘t Haasje	Maarheeze	Noord-Brabant	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	€ 0,50*
A6	Shell	Lemsterhop	Emmeloord	Flevoland	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	€ 0,50
A9	Shell	Amstelveen	Amstelveen	Noord-Holland	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	€ 0,50
A13	Texaco	Vrijenban	Delft	Zuid-Holland	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	€ 0,50
A27	Esso	Scheiwijk	Hoogblokland	Zuid-Holland	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	€ 0,50
A28	Shell	Dekkersland	Staphorst	Overijssel	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	€ 0,50
A31	OK	De Kreilen	Menaldum	Friesland	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	gratis
A73	Shell	De Lökkant	Haps	Noord-Brabant	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	€ 0,50
N31	OK	‘t Strand	Zurich	Friesland	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	gratis
N31	OK	Stienkamp	Opeinde	Friesland	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	gratis
A58	Shell	Armemuiden	Armemuiden	Zeeland	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	€ 0,50
A16	Shell	Sandelingen-Oost	H.I. Ambacht	Zuid-Holland	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	€ 0,50
A2	BP	Vossedal	Beek	Limburg	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	€ 0,50
A7	Shell	Meedenertol	Scheemda	Groningen	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	gratis
A15	Esso	Overbroek	Ochten	Gelderland	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	€ 0,50
A28	Shell	Witte Molen	Haren	Groningen	🟡🟡🟡🟡🟡	🟡🟡🟡🟡🟡	gratis

🟡 = slecht 🟡🟡 = matig 🟡🟡🟡 = redelijk 🟡🟡🟡🟡 = goed 🟡🟡🟡🟡🟡 = zeer goed * vrijwillige bijdrage

Kranen, spoelknoppen, papierhouders en handdrogers kun je ook zonder aanraking gebruiken. Zo heb je minder kans om besmet te worden met bacteriën. De risico's kun je verder verkleinen door 'ouderwetse' kranen open en dicht te draaien met een papieren doekje en de bril schoon te maken met toiletcleanser, indien aanwezig. En natuurlijk was je je handen grondig, gebruik altijd veel zeep.

Bewaar die bon

De tijden van het schaatje van de toiletjuffrouw (m/v) zijn voorbij. Slechts bij 2 van de 50 stations konden we nog een – overigens vrijwillige – bijdrage neerleggen voor de sanitaire medewerkers. 18 stations deden het gratis, en bij 30 van de 50 stations kom je het toilet pas binnen na betaling van € 0,50 bij een poortje. In ruil voor dat bedrag krijg je een tegoedbon van gelijke waarde voor de tankshop. Niet weggooien dus (behalve bij Gulf Zwartewater aan de A67, want daar betaal je puur voor het toiletbezoek). Handig om te weten: bij BP kun je de bon uitsluitend besteden bij het betreffende station. Bij Shell, Texaco en Esso kun je de bonnen binnen drie maanden ook bij andere stations van die keten inleveren.

Zelfs baby's profiteren van de toiletten nieuwe stijl. Verschoonkussens zijn in de meeste betaaltoiletten aanwezig en troffen we daarom vaker dan bij ons onderzoek in 2008. Ook fijn voor de allerjongsten is dat de ruimtes doorgaans schoner zijn. Maar niet altijd: waar kussens aanwezig zijn,

hebben we ze laten controleren op de aanwezigheid van bacteriën. 2 van de 31 onderzochte verschoonplekken waren niet schoon genoeg, om precies te zijn bij Sandelingen-Oost (A16) en Gulf Zwartewater (A67). Wil je zeker zijn van je zaak, neem dan een handdoek mee om de baby op te leggen.

Hoe getest?

We hebben grotendeels dezelfde benzinestations onderzocht als in 2008. Alle toiletten werden tweemaal incognito bezocht. Eenmaal door laboratoriummedewerkers en eenmaal door ANWB-onderzoekers. In beide gevallen werd de optische hygiëne beoordeeld van zowel mannen- als damestoilet. De laboranten namen ook nog monsters van wc-bril, kraan, deurknop en babyverschoonkussen. De resultaten betreffen momentopnames van de microbiologische en optische hygiëne van de toiletten.

Ons onderzoek was tevens een uitstekende manier om te kijken wie schoner zijn: mannen of vrouwen. De uitkomst was ondubbelzinnig, maar niet heel verrassend: mannen zijn minder schoon. Zo waren 6 van de 10 te vieze kranen te vinden in het herentoilet. Evenals 7 van de 8 vieze toiletbrillen en beide microbiologisch besmette deurknoppen tussen tankshop en toilet. Ook de gehate remsporen troffen we alleen aan bij de heren en de muren waren daar vaker 'versierd' met graffiti. De damestoiletten waren in alle opzichten schoner.

Conclusie

In vergelijking met ons onderzoek in 2008 is het gemiddelde snelwegtoilet flink verbeterd. Door de komst van betaaltoiletten bij onder meer Shell, BP en Texaco is er duidelijk meer aandacht voor schoonmaak, onderhoud en faciliteiten. Vroeger leken toiletten vooral een noodzakelijk kwaad voor benzinestations, maar tegenwoordig is het een belangrijk onderdeel van de service. Beste pleitbezorger voor de betaaltoiletten is station Hondsiep (A73). In 2008 nog het twee na vieste van 's lands snelwegen, inmiddels behoren de toiletten daar tot de schoonste van Nederland: samen met Texaco Twaalfmaat (A9), Shell De Andel (A12) en Shell Hogewei (A325). Smerige potten zijn er ook nog steeds. Texaco Steelhoven (A59) haalde de laagste score. Als de nood niet al te hoog is, kun je daar beter een dot gas geven en doorrijden tot de volgende pomp. ■

'6 van de 10 te vieze kranen waren te vinden in het herentoilet'

WEG	MAATSCHAPPIJ	POMPSTATION	PLAATS	PROVINCIE	OPTISCHE HYGIËNE	BACTERIEEL SCHOON	PRIJS
A37	Total	Zwinderscheveld	Zwinderen	Drenthe	🟡🟡🟡	🟢🟢🟢🟢🟢	gratis
A32	BP	Bovenboer	Nijeveen	Drenthe	🟡🟡🟡🟡	🟢🟢🟢🟢	gratis
A58	BP	De Voetpomp	Krabbendijk	Zeeland	🟡🟡🟡🟡	🟢🟢🟢🟢	€ 0,50*
A1	Total	Hoewelaken	Amersfoort	Utrecht	🟡🟡🟡	🟢🟢🟢	€ 0,50
A4	Shell	Den Ruygenhoek (oost)	Hoofddorp	Noord-Holland	🟡🟡🟡	🟢🟢🟢	€ 0,50
A7	BP	Kruisoord	Noordbeemster	Noord-Holland	🟡🟡🟡	🟢🟢🟢	€ 0,50
A7	Shell	Hoge Kwel	Wieringerwerf	Noord-Holland	🟡🟡	🟢🟢🟢	gratis
A2	Texaco	Velder	Liempde	Noord-Brabant	🟡	🟢🟢🟢🟢	€ 0,50
A7	Texaco	De Wâlden	Terwispel	Friesland	🟡	🟢🟢🟢🟢	gratis
A27	Texaco	Galgeveld	Dorst	Noord-Brabant	🟡	🟢🟢🟢🟢	€ 0,50
A28	Esso	Hooglanderveen	Hooglanderveen	Utrecht	🟡	🟢🟢🟢🟢	gratis
A30	BP	De Poel	Ede	Gelderland	🟡	🟢🟢🟢🟢	€ 0,50
A58	Shell	Kloosters	Oirschot	Noord-Brabant	🟡	🟢🟢🟢🟢	€ 0,50
A58	Shell	Hoezaar	Zegge	Noord-Brabant	🟡	🟢🟢🟢🟢	€ 0,50
A67	Gulf	Zwartewater	Venlo	Limburg	🟡	🟢🟢🟢🟢	€ 0,50
A1	BP	Bolder	Holten	Overijssel	🟡	🟢🟢🟢	€ 0,50
A58	Total	Selnisse	's Heer Arendskerke	Zeeland	🟡	🟢🟢🟢🟢	gratis
A7	Texaco	Broerdijk	Benningbroek	Noord-Holland	🟡	🟢🟢🟢	gratis
A28	Q8	De Mussels	Beilen	Drenthe	🟡	🟢🟢🟢	gratis
A29	Texaco	Mijnsheerenland	Mijnsheerenland	Zuid-Holland	🟡	🟢🟢	gratis
A12	Esso	De Buunderkamp	Ede	Gelderland	🟡	🟢🟢🟢	gratis
A18	Texaco	Stille Wald	Didam	Gelderland	🟡	🟢🟢🟢	gratis
A76	Esso	Langveld	Heerlen	Limburg	🟡	🟢🟢🟢	€ 0,50
A73	Texaco	De Wuust	Venray	Limburg	🟡	🟢🟢	gratis
A59	Texaco	Steehoven	Den Hout	Noord-Brabant	🟡	🟢	gratis

🟡 = slecht 🟡🟡 = matig 🟡🟡🟡 = redelijk 🟡🟡🟡🟡 = goed 🟡🟡🟡🟡🟡 = zeer goed * vrijwillige bijdrage